

4.0 industriarako bidezko trantsizioa egiteko Euskal Itun Sozialaren oinarriak

1. Aurrekariak

Euskadiko industria- eta gizarte-sareak laugarren industria-iraultzaren **erronka du aurrean**. Iraultza hori, 4.0 industria izenekoaren garapen eta ezarpenaren eskutik, produkzio-sistema ziberfisikoak iritsi izanaren eta prozesuen gero eta digitalizazio eta automatizazio handiagoaren ondorioa da, besteak beste.

Gure industriaren lehiakortasuna (gero eta globalizatuago dagoen ingurune batean), gure enpleguaren kalitatea eta, neurri batean, gure gizartearen ongizatea 4.0 industriarako **trantsizioari eta haren garapenari ekiteko moduaren** araberakoak izango dira. Hori dela eta, benetako **gizarte-erronka eta industria-erronka** baten aurrean gaude, eta enpresen, langileen eta erakundeen **lankidetzara, baterako lana eta adostasuna** beharko dira **erronka horri arrakastarekin eta justizia sozialarekin** aurre egiteko.

Enpresek beren lehiakortasuna errealitate berrira egokitzeko **erronkari** aurre egin beharko diote, gure industria-sarea gero eta globalizazio eta lehia handiagoko ingurune honetan bizirauteko eta ongi kokatzeko aukeran sakondu ahal izan dadin. Horretarako, inbertsioak egin beharko dira ekipamenduetan, lanpostuak egokitu beharko dira, eta, ildo horretan, langileak prestatzeko eta birkualifikatzeko prozesuak egin beharko dira. 4.0 industriarako ezinbesteko trantsizio- eta egokitzapen-prozesu horrek honako ondorio hauek izango ditu, besteak beste:

- Errealitate berrira egokitzen ez diren **enpresak desagertzea**.
- Aukera berriak baliatuko dituzten **enpresa eta negozio-eredu berriak sortzea**.
- Egungo enplegu batzuk **desagertzea edo aldatzea**.
- **Enplegu eta lanbide-profil berriak** agertzea.
- **Antolatze**ko edo lan egiteko **modu berriak** garatzea.

Horregatik, bereziki garrantzitsua izango da 4.0 industriaren aurrean kalteberenak diren sektoreak, enpresak edo enpleguak aurrez identifikatzea eta kudeatzea.

Ingurune berriaren ezaugarri bereizgarrietako bat **etengabeko aldaketa eta aldaketa horren abiadura** izango da. Hori dela eta, beharrezkoa izango da **lankidetzara-egitura** bat maila guztietan (enpresa, langileak eta erakundeak), aldaketa horri gizarte- eta enpresa-ikuspegi batetik aurre egin ahal izateko eta **justizia sozialean** eta gure industria-sarearen **eraldaketan** sakontzeko.

Hori guztia dela eta, prestakuntza, langileen **gaitasunen eta kompetentzien etengabeko eguneratzea** eta kalitateko enplegua funtsezko alderdiak izango dira enpresaren eta langileen arteko harremanetan, 4.0 industriaren garapenaren ondorioz sortzen diren premia eta lan-profil berriei erantzuteko plantillak behar bezala **birkualifikatzen** direla ziurtatzeari begira. Hori guztia **Administrazioarekiko etengabeko komunikazio** batekin osatuko da, prestakuntza- eta hezkuntza-premia berriak aurrez identifikatu eta helarazi ahal izan daitezen eta, era horretan, industriaren premiei erantzun ahal izan dakien. Horri esker, gainera, industriak Euskadiko BPGan duen proportzioa murriztuko ez dela bermatzeaz gain, Eusko Jaurlaritzak 2020. urterako ezarritako helburua (BPGaren % 25) lortu ahal izango da. Testuinguru horretan, gure industria-sareak aurrean duen **erronkari arrakastaz eta justizia sozialarekin aurre egiteko**, ezinbestekoa

da eragileen (administrazioen, enpresa-erakundeen eta sindikatuen) arteko lankidetzaren sakontzea, **4.0 industriarako bidezko trantsizioa egiteko Euskal Itun Soziala** izenpetzearen bidez.

2. Itun Soziala

2.1 Helburua

Itun Sozialaren helburua enpresen, sindikatuen eta administrazioaren arteko **hiruko lankidetzaren esparru bat** ezartzea izango da. Esparru horren bidez, Euskadiko industria-sarean **4.0 industriara** egin beharreko **trantsizioaren** eta industria horren **garapenaren** ondorioz gure gizarteak aurrean dituen erronkei ikuspegi **sozial eta enpresa-ikuspegi** batetik eta **justizia sozialean** sakonduz erantzun ahal izango zaie.

4.0 industriarako bidezko trantsizioa egiteko Euskal Itun Soziala izenpetu nahi dugun entitate eta erakundeek honako abiapuntu hauek ditugu:

- Eraldaketa-prozesuaren **ezinbestekotasuna** eta aldaketari **adostasun sozialean** oinarrituta erantzuteko premia.
- **Aurrea hartzeak** eta aldean **erantzukizunak** ezinbesteko aldaketa-prozesuari aurre egiteko oinarri gisa duten balioa.
- **Lankidetzaren oinarritutako parte-hartzearen, etengabeko elkarriketaren** eta aldean arteko **adostasunaren aldeko apustua**.
- **Pertsonen zentraltasuna eta protagonismoa**, zaindu beharreko balio gisa, eta **enpresarena**, proiektu **partekatu** gisa.

2.2 Printzipioak

4.0 industriarako bidezko trantsizioa egiteko Euskal Itun Soziala izenpetu nahi dugun entitate eta erakundeek abiapuntuko honako printzipio hauek ditugu:

- **Aurrea hartzea:** premiak aurrerapen nahikoarekin identifikatzea eta haiei erantzuteko beharrezkoak diren ekintzak adostasunez abian jartzea. Ildo horretan, ondorio kaltegarriak txikiagotu egingo dira, eta identifikatutako premiari garaiz eta taxuz erantzuten zaiola ziurtatuko da.
- **Plangintza:** 4.0 industriarako trantsizioa egiteko eta industria hori garatzeko, egokitze-prozesu konplexuak egin behar dira (industria-prozesuak, prestakuntza-prozesuak eta abar), eta, horretarako, askotariko laguntza-mekanismoak diseinatu, adostutako plangintzan sakondu eta inprobisazio mota oro txikiagotu beharko da.
- **Informazioa eta gardentasuna.** Lankidetzak, baterako lanak eta adostasunak inplikaturako eragile guztien (hots, enpresen, langileen eta administrazioaren) arteko informazio-trukea eta gardentasuna izan behar dute oinarri.
- **Etengabeko elkarriketa, lankidetzaren eta elkarlan iraunkorra:** erronkaren tamaina eta berezko ezaugarriak direla eta, langileen eta enpresaren arteko etengabeko

komunikazioa eta administrazioarekiko ahalbidetuko duten mekanismoak zehaztu behar dira.

- **Adostasuna:** eragile bakoitzaren erantzukizunean oinarrituta, identifikatutako premietarako soluzioak bilatzen aurrera egiteko mekanismoa izan behar du adostasunak. Eta, hori guztia, lankidetzaren mota orotan beharrezkoak diren informazio-trukea, elkarrizketa eta gardentasuna abiapuntutzat hartuta.
- **Erantzukizunak.** Prozesuaren arrakastak eta aldaketa-prozesuaren ondorio kaltegarrien txikiagotzeak eragile bakoitzaren erantzukizuna izan behar dute oinarri.

2.3 Parte-hartzaileak eta konpromisoak

Aurreko atalean bildutako printzipioak partekatzeaz gain, Ituna izenpetzeko lan egingo duten eragileek (hots, CCOO eta UGT sindikatuak, Confedebaskak eta Eusko Jaurlaritzak) 4.0 industriarako trantsizioaren eta industria horren garapenaren ondoriozko aldaketari **erantzukizunez eta elkarrizketa sozialean, adostasunean eta lankidetzan oinarrituta** erantzuteko **konpromisoa** agertu dute.

Euskal Enpresaburuen Konfederazioa-Confedebask

Erantzukizunean oinarrituta eta langileen eta administrazio publikoen ordezkariekin beharrezkoa den gardentasunarekin eta etengabeko elkarrizketarekin, 4.0 industriara egokitzearen ondoriozko sektore- eta enpresa-premiak **aurrez identifikatzeko** aukeran sakontzeko konpromisoa agertu dute. Era horretan, langileak birkualifikatzearen eta berriz laneratzearen bidez premiei erantzutea ahalbidetuko duen jarduketa-plan bat zehaztu ahal izango da, langileen ordezkariekin adostuta.

➤ **Enpresa-erakundeak/Enpresa**

- Konpetentzien eta gaitasunen inguruko premiak aurrez identifikatzea. Erantzuteko aukerak aztertzea.
- Langileen ordezkarietako komunikazioa, gardentasuna eta elkarrizketa.
- Langileen gaitasunei eta kualifikazioei buruzko informaziotik abiatuta trebatzea edo beharrezkoak diren gaitasun berriak eskuratzea (eta, era horretan, langileek beren lanpostuei eustea) ahalbidetuko duten jarduketa-planak zehazten parte hartzea.
- Berriz laneratzearen aukeren azterketan parte hartzea.

Sindikatuak (CCOO eta UGT)

Erantzukizunean oinarrituta eta enpresen eta administrazio publikoen ordezkariekin beharrezkoa den gardentasunarekin eta etengabeko elkarrizketarekin, enpresek eta langileen ordezkariak elkarrekin identifikatutako premiei nagusiki aktibo dauden langileen bidez erantzuteko jarduketa-planak zehazten laguntzeko konpromisoa agertu dute, birkualifikatzeko eta berriz laneratzearen planak barnean hartuta.

➤ **Sindikatuak/langileak**

- Detektatutako premien identifikazioan, azterketan eta jarraipenean parte hartzea.

- Enpresaren ordezkarietara komunikazioa, gardentasuna eta elkarrizketa.
- Langileen gaitasunei eta kualifikazioei buruzko informaziotik abiatuta trebatzea edo beharrezkoak diren gaitasun berriak eskuratzea (eta, era horretan, langileek beren lanpostuei eustea) ahalbidetuko duten jarduketan-planetan zehazten parte hartzea.
- Berriz laneratzeko aukeren azterketan parte hartzea.

Eusko Jaurlaritzan

Erantzukizunean oinarrituta eta enpresaburuen eta langileen ordezkarietara beharrezkoa den gardentasunarekin eta etengabeko elkarrizketarekin, industriaren kompetentzia- eta kualifikazio-premia berriei eta langileen birkualifikazioari eta, hala badagokio, estaldura sozialari lotutako premiei erantzuneko dien hezkuntza-, prestakuntza-, lan- eta industria-ingurune bat garatzeko konpromisoa agertu dute.

➤ **Sailak**

➤ **EKONOMIAREN GARAPEN ETA AZPIEGITURA SAILA**

- Itunaren helburuen betetzea bultzatzea, koordinatzea eta jarraipena egitea.
- 4.0 industriaren ondoriozko erronkei aurre egiteko gai izango den industria-sare baten mantentzea eta garapena bermatuko duten industria-politikak bultzatzea.

➤ **HEZKUNTZA SAILA**

- Lanbide-gaitasunak egiaztatzeako programak abian jartzea.
- Enpresen eta langileen ordezkarietara artean identifikatutako premiei erantzuteko gaitasunak eta ahalmena eskuratzea ahalbidetuko duten ikasketan-planetan edo espezializazio-programak zehaztea.
- Lanbiderekin lankidetzan, lan egiten zuten enpresetan edota jardueran bertan behera utzi duten enpresetan berriz laneratu ezin izan diren langileak birkualifikatzeko planetan abian jartzea.

➤ **ENPLEGUKO ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA**

- 4. industria-iraultzaren eraginez langabezia-egoeran dauden pertsonak berriz laneratzeko planetan abian jartzea.
- Birkualifikatzeko eta lan-merkatura itzultzeako prozesuan berriz laneratzeko aukera zirkunstantzialik ez duten langileei estaldura soziala eskaintzea, une bakoitzean dauden tresnen bidez.
- Luzaroko langabezia-egoeran dauden kolektiboak 4.0 industriaren esparruan sortuko diren aukera berrien ondorioz lan-merkatura itzultzeako aukera aztertzea.

➤ **LAN ETA JUSTIZIA SAILA**

- Lan-harremanen eta laneko segurtasun eta osasunaren arloan berrikuntza bultzatzea.

2.4 Gobernantza

4.0 industriarako trantsizioa egiteko eta industria hori garatzeko prozesua etengabeko eta abiadura handiko aldaketa-prozesu bat da. Ildo horretan, 4.0 industriarako bidezko trantsizioa egiteko etorkizuneko Euskal Itun Soziala izenpetzen duten eragileen (sindikatuena, enpresa-erakundeena eta Eusko Jaurlaritzaren) **jarraipena** egitea ahalbidetuko duen eta **eragileen topagune izango den** gobernantza-egitura bat ezarri behar da.

Gobernantza-organoa

Itun Sozialaren gobernantza-organoa **Elkarrizketa Sozialaren Mahaiko Industriako lantaldea** izango da. Lantalde horretan, Eusko Jaurlaritzako ordezkariak gain, CCOO eta UGT sindikatuak eta Euskal Enpresaburuen Konfederazioko (Confebask) ordezkariak parte hartzen dute gaur egun, eta Itun Sozialan landutako arloei lotutako Eusko Jaurlaritzako zenbait sailak ordezkariak ere sartuko dira.

Organo hori gutxienez sei hilean behin bilduko da, **hiruko elkarrizketan sakontzeko, 4.0 industriarako trantsizioaren eta industria horren garapenaren bilakaera aztertzeko** eta prozesua hobetu dezaketen alderdiak adostasunez identifikatzeko.

Jarraipena

Urtean behin, 4.0 industriarako trantsizioaren eta industria horren garapenaren bilakaerari buruzko **txosten** bat egingo da, eta, bertan, hobetu beharreko alderdiak identifikatu beharko dira, besteak beste. Txosten horren ondorioetan oinarrituta, jarraipen-organoak bidezko **gomendioak** emango ditu, edota hobetzeko **proposamen** zehatzak planteatuko ditu.

Urteko txosten hori lantzeko eta aztertzeko aukera galarazi gabe, jarraipen-organoko kideek prozesua desitxuratzen duten **gorabehera** posibleak jakinaraziko dizkiete gainerako kideei, eta gorabehera horiek jarraipen-organoren hurrengo bilkuran aztertuko dira.

3. Oinarrien garapena eta Itunaren izenpetzea

Dokumentu hau abiapuntua izango da inplikaturako alderdi guztiek 4.0 industriarako bidezko trantsizioa egiteko Itun Soziala formulatu eta izenpetzeko.